

Aktuálna judikatúra Súdneho dvora Európskej únie k právu byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Rozhodnutie vo veci C-569/20, trestné konanie proti IR).¹

Bianka Bilasová*

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2024.11.2-3.72-80>

Abstrakt:

BILASOVÁ, Bianka: *Aktuálna judikatúra Súdneho dvora Európskej únie k právu byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní. Rozhodnutie vo veci C-569/20, trestné konanie proti IR.* V prípade nejasností o súlade vnútroštátneho práva s právom EÚ, môžu členské štáty počas vnútroštátneho súdneho konania požiadať Súdny dvor EÚ o interpretáciu príslušných ustanovení práva EÚ prostredníctvom prejudiciálneho konania. Kľúčovú úlohu v zabezpečení konzistentnej aplikácie práva EÚ v členských štátoch zohráva práve Súdny dvor. Tento príspevok sa primárne sústreďuje na výzvy spojené s aplikáciou smernice 2016/343 z 9. marca 2016, ktorá bola prijatá Európskym parlamentom a Radou s cieľom posilniť procesné postavenie osôb podozrivých a obvinených v trestnom konaní. Článok je štruktúrovaný do troch hlavných častí: prvá časť sa zaoberá predstavením sporu vo veci samej a otázok, ktoré boli predložené Súdnemu dvoru Európskej únie. Druhá časť pokračuje analýzou relevantnej judikatúry, smerníc EÚ a procesných záruk, zatiaľ čo tretia časť končí vyhodnotením a interpretáciou rozhodnutia Súdneho dvora.

Kľúčové slová:

Justičná spolupráca v trestných veciach, smernica 2016/343, právo byť prítomný na súdnom konaní, právo na nové súdne konanie, konanie v neprítomnosti.

Current Case Law of the Court of Justice of the European Union on the Right to be Present at the Trial in Criminal Proceedings (Judgment of the Court in Case 569/20, Criminal Proceedings against IR).

Abstract:

BILASOVÁ, Bianka: *Current Case Law of the Court of Justice of the European Union on the Right to be Present at the Trial in Criminal Proceedings (Judgment of the Court in Case 569/20, Criminal Proceedings against IR).* Member State may request a preliminary ruling from the Court of Justice of the EU if there is

* Mgr. Bianka Bilasová, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela, Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín, externá doktorandka.

1 Príspevok bol vypracovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0100/24 „Zavedenie európskych trestných činov do právneho poriadku Slovenskej republiky“.

any uncertainty about whether national law is compatible with EU law during a national court proceeding if there is any uncertainty about compatibility. To ensure that EU law is applied consistently throughout the Member States, the Court of Justice plays a key role. The purpose of this paper is to analyze the challenges associated with the implementation of Directive 2016/343 of 9 March 2016, which was adopted by the European Parliament and the Council to strengthen the procedural rights of suspects and accused persons in criminal proceedings. The article is structured into three main parts: the first part deals with the introduction of the dispute itself and the questions that were submitted to the Court of Justice of the European Union. The second part continues with the analysis of relevant case law, EU directives, and procedural guarantees, while the third part concludes with the evaluation and interpretation of the Court's decision.

Key words:

Judicial cooperation in criminal matters, Directive 2016/343, the right to be present at the trial, the right to a new trial, trial in the absence of the accused person.

Úvod

Základným pilierom každého spravodlivého súdneho procesu je zásada, podľa ktorej „každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom“². Táto zásada, známa ako právo na prezumpciu neviny je dôležitým aspektom pre dôveru verejnosti v právny systém a systém súdnictva. Zároveň, právo byť prítomný na konaní pred súdom zaručuje obvineným osobám sa aktívne podieľať na trestnom procese. Táto možnosť aktívnej účasti znamená, že obvinené osoby môžu predkladať dôkazy, vypočúť a v prípade potreby spochybníť svedkov a predstaviť vlastnú verziu udalostí. Výsledkom je, že súd musí pri svojom rozhodovaní zohľadniť nie len predložené dôkazy obžaloby, ale musí v rovnakej miere posúdiť aj obhajobu obvineného, aby mohol spravodlivo rozhodnúť o jeho vine alebo nevine. V tomto kontexte Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (ďalej aj ako „smernica 2016/343“) predstavuje kľúčový legislatívny akt, ktorý spája tieto dve základné práva do jednotného rámca. Táto väzba medzi uvedenými právami má za cieľ zvýšiť spravodlivosť a rovnosť pred zákonom, čím posilňuje vzájomnú dôveru v justičné systémy členských štátov a zároveň chrániť základné ľudské práva a slobody na území celej Európskej únie.

V zabezpečení ochrany procesných práv počas trestného konania v EÚ zohráva judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj ako „SDEÚ“) kľúčovú úlohu. Na rozdiel od systému Európskeho súdu pre ľudské práva, kde je pred podaním žaloby nutné vyčerpať vnútroštátne opravné prostriedky, SDEÚ umožňuje priame

---

2 Článok 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

podanie žaloby už v priebehu vnútroštátneho konania. Toto umožňuje predbežné monitorovanie a zasahovanie do vnútroštátnych procesov už v ich ranom štádiu, čím sa efektívne posilňuje ochrana procesných práv v členských štátoch EÚ.³ Okrem iného, rozhodnutia SDEÚ zabezpečujú konzistentné vykonávanie právnych noriem EÚ s cieľom predchádzať situáciám, keď by rozdielna interpretácia práva zo strany národných súdov členských štátov mohla viesť k nejednotnému porozumeniu a následnému aplikovaniu európskeho práva. Týmto sa zabezpečuje konzistentný výklad a jednotné uplatňovanie európskeho práva na území celej Európskej únie.⁴

V kontexte trestnoprávných konaní v rámci členských štátov Európskej únie sa vynára komplexná právna problematika týkajúca sa zaistenia procesnej spravodlivosti v situáciách, keď obvinená osoba nie je fyzicky prítomná na súdnom pojednávaní. Tento fenomén predstavuje značnú výzvu pre justičné systémy, keďže je nevyhnutné harmonizovať požiadavky na efektívne vedenie trestného stíhania s neodňateľnými procesnými právami obvinených. Príspevok poukazuje na dôležitosť judikatúry SDEÚ pre harmonizáciu uplatňovania procesných práv v rámci EÚ a jej vplyv na posilnenie dôvery v justičný systém pri rešpektovaní základných ľudských práv a slobôd.

1. Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

Špecializovaná prokuratúra v Bulharsku zahájila trestné stíhanie voči osobe, označenej v rozsudku Súdneho dvora iniciálami „IR“, za podozrenie z účasti na organizovanej zločineckej skupine s cieľom páchať daňové trestné činy. Dotknutej osobe bola obžaloba doručená osobne. Avšak, obžalovaný na adrese, ktorú uviedol ako korešpondenčnú adresu, nebol zastihnuteľný ani v priebehu súdneho konania, ani v čase, keď sa ho špecializovaný trestný súd snažil predvolať. V dôsledku toho, že jeho splnomocnený obhajca sa vzdal obhajoby, bol obvinenému zo strany súdu určený nový obhajca *ex officio*. Novopridelenému obhajcovi sa však s „IR“ nepodarilo nadviazať kontakt.

Po preskúmaní obžaloby súd konštatoval, že táto obsahuje vady, na základe čoho rozhodol o jej zamietnutí a o zastavení trestného konania. V dôsledku toho bola vypracovaná nová obžaloba a zároveň bolo iniciované nové trestné stíhanie. Avšak aj napriek intenzívnym snahám o vypátranie obvineného IR, okrem iného aj s využitím informácií získaných od rodinných príslušníkov, bývalých zamestnávateľov a mobilných operátorov sa orgánom činným v trestnom konaní IR nepodarilo lokalizovať. Táto skutočnosť naznačovala jeho možný útek, čo malo za následok nemožnosť doručiť mu novú obžalobu a efektívne pokračovať v trestnom konaní.

Vzhľadom na opísané okolnosti vnútroštátny súd predpokladal, že konanie by malo pokračovať za neprítomnosti obvineného. Táto situácia však vyvoláva otázky, ktoré sa týkajú zabezpečenia procesných záruk obvineného v situácií, keď sa vyhýba trestnému konaniu po doručení obžaloby, t.j. pred začiatkom súdneho konania. Vnútroštátny súd vo svojej argumentácii tiež poukazuje na možnosť, že obvinený

3 AMBOS, K. *European Criminal Law*. Cambridge : Cambridge University Press, 2018, s. 136.

4 PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016, s. 69.

môže byť vypátraný a zadržaný v inom členskom štáte a na základe európskeho zatykača vydaného bulharskými orgánmi extradovaný späť do Bulharska. V súvislosti s týmito aspektmi vnútroštátny súd poukazuje na nutnosť hĺbkového preskúmania nielen aplikácie smernice 2016/343, ale aj rámcového rozhodnutia 2002/584/JHA o európskom zatykači, predovšetkým z hľadiska procesných záruk a dostupnosti opravných prostriedkov pre obvinené osoby v podobných prípadoch.

Za týchto okolností Špecializovaný trestný súd rozhodol o prerušení vnútroštátneho konania a položil Súdnemu dvoru nasledovné prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 8 ods. 2 písm. b) smernice 2016/343 v spojení s jej odôvodneniami 36 až 39 a článok 4a ods. 1 písm. b) rámcového rozhodnutia 2002/584 v spojení s jeho odôvodneniami 7 až 10 vykladať v tom zmysle, že zahŕňajú prípad, v ktorom bola obvinená osoba informovaná o obžalobe, ktorá bola proti nej podaná, v jej pôvodnom znení, a potom v dôsledku svojho úteku objektívne nemôže byť informovaná o súdnom konaní a zastupuje ju obhajca ustanovený *ex officio*, s ktorým vôbec nie je v kontakte?

2. V prípade, ak je odpoveď na prvú otázku záporná:

Je vnútroštátna právna úprava (§ 423 ods. 1 a 5 [NPK]), podľa ktorej proti vyšetrovacím opatreniam vykonaným v neprítomnosti a proti odsudzujúcemu rozsudku vydanému v neprítomnosti nie je prípustný opravný prostriedok, ak sa obvinená osoba po informovaní o pôvodnej obžalobe skrýva, a preto nemohla byť informovaná ani o čase a mieste súdneho konania, ani o dôsledkoch neúčasti, zlučiteľná s článkom 9 v spojení s článkom 8 ods. 4 druhou vetou smernice 2016/343 a článkom 4a ods. 3 v spojení s článkom 4a ods. 1 písm. d) rámcového rozhodnutia 2002/584?

3. V prípade, ak je odpoveď na druhú otázku záporná:

Má článok 9 smernice 2016/343 v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej Únie priamy účinok?⁵

2. Analýza

Pri posudzovaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa Súdny dvor primárne venoval otázkam ich prípustnosti, ktoré sú v tejto veci rozdelené do dvoch kľúčových častí. Prvá z nich sa týka interpretácie článkov smernice 2016/343, zatiaľ čo druhá sa zameriava na ustanovenia rámcového rozhodnutia 2002/584. Vyjadrenia generálneho advokáta, ktoré sú v súlade s postojom Európskej komisie, poukazujú na skutočnosť, že výklad rámcového rozhodnutia nie je pre vyriešenie daného sporu kľúčový, nakoľko vnútroštátny súd aktuálne nerieši otázky spojené s platnosťou alebo aplikáciou európskeho zatykača.⁶ V tejto súvislosti Súdny dvor taktiež poukazuje na relevanciu prejudiciálnych otázok pri rozhodovaní o ich prípustnosti. Súdny dvor môže návrh na začatie konania zamietnuť iba vtedy, ak je evidentné, že

5 Návrh na začatie prejudiciálneho konania zo dňa 30. októbra 2020, ktorý podal Špecializiran nakazatelen säd (Bulharsko) - Trestné konanie proti IR (vec C-569/20).

6 Návrh generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, IR, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26, bod 26.

požadovaný výklad práva Únie nemá priamu spojitosť s reálnym kontextom alebo predmetom sporu, resp. ak ide o hypotetickú otázku. Vzhľadom na situáciu, o akú ide vo veci samej, kde vnútroštátny súd vo svojom návrhu nevytlúčil možnosť budúceho zadržania obvineného v rámci iného členského štátu na základe európskeho zatykača, Súdny dvor usudzuje, že táto situácia zatiaľ nenastala a má iba hypotetický charakter. Na základe uvedených skutočností je návrh na začatie prejudiciálneho konania neprípustný v rozsahu, v akom sa týka výkladu rámcového rozhodnutia 2002/584.⁷

Po posúdení prípustnosti prejudiciálnych otázok sa Súdny dvor zamerl na ich obsahovú analýzu. Vnútroštátny súd adresuje svoje otázky Súdnemu dvoru s odvolaním sa na ustanovenia obsiahnuté v § 423 ods. 1 Nakazateľno-procesualen kodeks (Trestný poriadok, ďalej len „NPK“). Toto ustanovenie zakotvuje pravidlo, podľa ktorého sa návrhu na obnovu konania vyhovie, ak ju podá osoba odsúdená v jej neprítomnosti v šesťmesačnej lehote od okamihu, keď sa o tomto rozsudku dozvedela. Avšak toto ustanovenie predpokladá aj výnimky z tejto zásady. Návrh na obnovu konania môže byť zamietnutý, ak odsúdená osoba utiekla po tom, ako jej boli oznámené body obžaloby počas vyšetrovania a zároveň ešte pred doručením konečnej obžaloby. Z pohľadu vnútroštátneho súdu to znamená, že návrhu na obnovu konania nebude vyhovie v prípade, keď obvinená osoba nebola informovaná o konaní predbežného pojednania obžaloby, o možnosti zastupovania obhajcom, ani o následkoch svojej absencie.⁸

Vnútroštátny súd prostredníctvom svojich otázok žiada o interpretáciu článkov 8 a 9 smernice 2016/343 v kontexte, či môže byť obvinená osoba, ktorú sa napriek primeranému úsiliu príslušných vnútroštátnych orgánov nepodarilo lokalizovať a ktorá nebola informovaná o konaní proti nej, pričom bola súdená a zároveň aj odsúdená v jej neprítomnosti bez toho, aby po doručení tohto odsudzujúceho rozsudku mohla využiť právo na obnovu konania alebo na prístup k inému rovnocennému opravnému prostriedku, ktorý by umožňoval preskúmanie skutkovej podstaty veci znovu v jej prítomnosti. Zároveň je Súdny dvor Európskej únie vyzvaný k vyjadreniu sa k podmienkam, za ktorých je možné umožniť obnovu konania osobe odsúdenej v jej neprítomnosti.⁹

V súvislosti s výkladom relevantných článkov, a to článku 8 a 9 smernice 2016/343, článok 8 ods. 1 ukladá členským štátom povinnosť zaručiť právo byť prítomný na súdnom konaní. Avšak, ods. 2 a 4 tohto článku umožňujú obmedzenie tohto práva pod určitými podmienkami stanovenými smernicou. Článok 9 smernice 2016/343 ďalej stanovuje, že ak bolo právo na účasť na súdnom konaní obmedzené a konanie sa uskutočnilo v neprítomnosti obvinenej osoby bez splnenia podmienok uvedených v článku 8 ods. 2, má táto osoba právo na obnovu konania. Členské štáty sú v tomto prípade povinné zabezpečiť, aby bola obvinená osoba po informovaní o rozhodnutí súdu tiež informovaná o jej práve na nové súdne konanie a rovnako aj

7 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 20 – 23.

8 Návrh generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26, bod 28 - 30.

9 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 24 - 25.

o práve podať opravný prostriedok voči rozhodnutiu, ktoré bolo súdom prijaté v jej neprítomnosti tak, ako to vyžaduje článok 8 ods. 4 danej smernice.¹⁰

Článok 8 ods. 2 stanovuje dve kritériá, ktorých splnenie umožňuje členským štátom vydať rozsudok o vine alebo nevine obvinenej osoby, aj keď tá nie je prítomná na súdnom konaní. Prvou podmienkou je, že obvinená osoba musí byť včas informovaná o čase a mieste súdneho konania a musí mať jasno o tom, že jej absencia môže viesť k rozhodnutiu súdu o jej vine alebo nevine v jej neprítomnosti. Druhá podmienka sa týka prípadu, ak si osoba zvolí advokáta, ktorý ju bude na súdnom konaní zastupovať, čím si zabezpečí svoje právo na obhajobu.¹¹ V oboch prípadoch sa predpokladá, že obvinená osoba bola o týchto podmienkach riadne informovaná a svojou absenciou sa dobrovoľne vzdala účasti na konaní, buď explicitne, alebo implicitne, ale jednoznačne. V tomto kontexte Súdny dvor zdôrazňuje, že článok 8 ods. 2 musí byť interpretovaný tak, aby na jednej strane ochránil právo na obhajobu, na druhej strane však neumožňuje, aby osoby, ktoré sa jednoznačne vzdali svojej účasti, neoprávnene bránili účinnému trestnému stíhaniu a riadnemu výkonu spravodlivosti po tom, čo boli v neprítomnosti odsúdené.¹²

Generálny advokát vo svojom návrhu poukazuje na to, že ak obvinená osoba o týchto podmienkach nebola riadne informovaná a orgány činné v trestnom konaní si nespĺnili informačnú povinnosť, mal by sa aplikovať postup stanovený v článku 8 ods. 4 a v článku 9 uvedenej smernice. Tieto ustanovenia zabezpečujú právo na nové súdne konanie alebo iný zákonný opravný prostriedok, ak neboli dodržané procesné záruky.¹³ Súdny dvor v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej osoba nemá právo na nové súdne konania výlučne z dôvodu, že je na úteku a orgánom činným v trestnom konaní sa ju nepodarilo lokalizovať, je nedostačujúca a je v rozpore s cieľmi smernice 2016/343.¹⁴ Z činnosti týchto orgánov musí byť preukázateľná dostatočná odborná starostlivosť pri pokusoch informovať obvinenú osobu, zabezpečiť jej účasť na súdnom konaní a lokalizovať ju.¹⁵

Samotný výklad pojmu „útek“ predstavuje konanie, pri ktorom sa osoba skrýva alebo usiluje o únik s cieľom vyhnúť sa náročnej, obťažnej alebo nebezpečnej situácii. V daných okolnostiach generálny advokát rozlišuje medzi dvomi skupinami osôb, ktoré sa vyhýbajú trestnému stíhaniu. Do prvej skupiny patria osoby, ktoré sa aj napriek náležitej odbornej starostlivosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní nepodarilo vypátrať. Dôvodom je, že tieto osoby vedome podnikli také kroky, ktoré im zabránili byť informované o mieste, čase a následkoch neúčasti na súdnom konaní, čím sa úmyselne vyhýbali výkonu spravodlivosti. V takýchto prípadoch generálny

---

10 Tamtiež, bod 27 - 29.

11 Návrh generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26, bod 35 - 37.

12 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 35 - 37.

13 Návrh generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26 bod 38 - 39.

14 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 47.

15 Návrh generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26 bod 56.

advokát navrhuje postupovať v súlade s článkom 8 ods. 3 smernice 2016/343, podľa ktorého majú členské štáty možnosť rozhodnúť o vine alebo nevine obvinenej osoby v jej neprítomnosti a súčasne zamietnuť návrh na nové súdne konanie. Opačný prípad tvorí druhá skupina osôb, ktoré z objektívnych a legitímnych dôvodov, nezávislých od ich vôle, nemali možnosť byť informované o mieste, čase a následkoch svojej neúčasti na súdnom konaní. Pre takéto prípady generálny advokát navrhuje postup upravený v článku 8 ods. 4 druhej vete a článku 9 uvedenej smernice, ktorý obvinenej osobe poskytuje právo na obnovu súdneho konania.¹⁶ S týmto výkladom dotknutých článkov smernice 2016/343 sa stotožňuje aj Súdny dvor, keď vo svojom rozsudku konštatuje, že ak nie sú splnené podmienky uvedené v článku 8 ods. 2 smernice, je potrebné voči obvineným osobám, ktoré sú na úteku, postupovať podľa ustanovení článku 8 ods. 4 tejto smernice. Súčasne zdôrazňuje úlohu vnútroštátneho súdu v overení, či osoba IR spĺňa podmienky pre udelenie práva na nové súdne konanie alebo na iný opravný prostriedok, ktorý by umožňoval opätovné posúdenie skutkovej veci, vzhľadom na dodržanie alebo nedodržanie podmienok stanovených v článku 8 ods. 2 smernice.¹⁷

V kontexte predmetnej veci Súdny dvor ďalej posudzoval, ktorá zo situácií opísaných v článku 8 ods. 2 smernice sa vzťahuje na prípad, o ktorý ide vo veci samej. Obžalovaný IR, ktorému bol pridelený obhajca *ex officio*, s ním nekomunikoval a nevyjadril súhlas s jeho pridelením. V takom prípade sa podľa článku 8 ods. 2 písm. b) smernice 2016/343 nemôže považovať, že bol splnomocneným obhajcom pre zastupovanie IR. Je preto na vnútroštátnom súde, aby na základe vnútroštátneho práva posúdil, či boli splnené podmienky pre poverenie obhajcu. Ako vyplýva z odôvodnenia 37 danej smernice, pre uznanie splnomocnenia je nevyhnutné, aby dotknutá osoba jasne vyjadrila svoj súhlas s takýmto zastúpením. Na základe uvedeného Súdny dvor konštatuje, že posúdenie okolností predmetnej veci by mohlo byť zaradené pod podmienku uvedenú v článku 8 ods. 2 písm. a) tejto smernice.¹⁸

Súdny dvor sa v záverečnej fáze svojho rozhodnutia venoval analýze samotnej obžaloby. Pôvodná obžaloba bola vzhľadom na existenciu vád zrušená a následne, po ich odstránení, bola vydaná nová obžaloba, ktorá však už obžalovanému IR nebola osobne doručená. Súdny dvor preto skúmal, či nová obžaloba predstavuje nové konanie alebo či sa obsah pôvodnej obžaloby zhoduje s novou obžalobou, pričom zdôrazňuje absenciu týchto informácií v spisovom materiáli. Posúdenie obsahu novej obžaloby preto prenecháva na vnútroštátny súd. Poukázal na to, že ak obžaloba obsahovala len formálne nedostatky a nová obžaloba sa obsahovo neodlišuje od tej pôvodnej, a zároveň bola riadne expedovaná na adresu, ktorú IR uviedol ako svoju korešpondenčnú, tieto skutočnosti môžu indikovať objektívne dôkazy o tom, že obžalovaný IR bol adekvátne informovaný o skutočnosti, že sa proti nemu bude viesť súdne konanie. Jeho absencia na uvedenej adrese by sa tak dala vykladať ako úmyselný útek s cieľom vyhnúť sa výkonu spravodlivosti.¹⁹

16 Tamtiež, bod 51 - 56.

17 Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 48 - 54.

18 Rozsudok zo dňa 19. mája 2022, *IR*, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 55 - 56.

19 Tamtiež, bod 58.

3. Rozsudok

Na základe vyššie uvedených argumentov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

„Články 8 a 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní sa majú vykladať v tom zmysle, že obvinená osoba, ktorú sa príslušným vnútroštátnym orgánom napriek ich primeranému úsiliu nepodarilo nájsť a ktorej tieto orgány v dôsledku toho neposkytli informácie týkajúce sa konania vedeného proti nej, môže byť súdená a prípadne odsúdená v neprítomnosti, ale v takom prípade musí mať v zásade po oznámení tohto odsudzujúceho rozsudku možnosť priamo využiť právo priznané touto smernicou na obnovu konania alebo na prístup k rovnocennému opravnému prostriedku, ktorý by viedol k novému preskúmaniu skutkovej podstaty veci v jej prítomnosti. Toto právo však možno uvedenej osobe odoprieť, ak na základe presných a objektívnych skutočností vyplýva, že táto osoba získala dostatočné informácie na to, aby vedela, že sa proti nej bude viesť súdne konanie, a ktorá úmyselným konaním a s cieľom vyhnúť sa spravodlivosti zabránila orgánom, aby ju o tomto konaní oficiálne informovali.“²⁰

Záver

V závere tohto príspevku je dôležité zdôrazniť hlavné aspekty prípadu C-569/20, ktorý sa týkal otázky vedenia trestného konania v neprítomnosti obvineného a možnosti obnovy takéhoto konania. Prípád poukazuje na komplikácie, ktoré môžu vzniknúť, keď obvinená osoba nie je fyzicky prítomná na súdnom pojednávaní, a to najmä v kontexte transpozície a aplikácie Smernice 2016/343/EÚ, ktorá kladie dôraz na právo na spravodlivý proces a ochranu procesných práv obvinených, vrátane práva byť prítomný na súdnom konaní.

V prípade C-569/20 stál vnútroštátny súd pred dilemou, ako postupovať v situácii, keď sa obvinenému napriek primeranej snahe orgánov činných v trestnom konaní nepodarilo doručiť obžalobu a zabezpečiť jeho prítomnosť na pojednávaní. Súdny dvor v tejto súvislosti zdôraznil význam náležitej angažovanosti orgánov činných v trestnom konaní pri informovaní obvineného o konaní a jeho právach, ako aj potrebu zaručiť v prípade jeho neprítomnosti na pojednávaní adekvátne procesné záruky. Kľúčová bola tiež možnosť obnovy konania, ktorá dáva obvinenému, ktorý sa až neskôr dozvedel o konaní uskutočnenom v jeho neprítomnosti, možnosť požiadať o revíziu procesu a zabezpečiť tak ochranu svojich práv na spravodlivý proces. Je však dôležité zdôrazniť, že ochrana procesných práv v trestnom konaní nie je absolútna a nesmie byť zneužívaná ako prostriedok k obštrukcii účinného trestného konania a realizácii spravodlivosti. Práva obvineného sú neoddeliteľnou súčasťou spravodlivého súdneho procesu, ale odvolávať sa na tieto práva, ak sa osoba úmyselne vyhýba výkonu spravodlivosti, podkopáva dôveru v právny systém a jeho schopnosť presadzovať právo.

---

20 Rozsudok zo dňa 19. mája 2022, IR, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401, bod 60.

Literatúra:

- AMBOS, K. 2018. *European Criminal Law*. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 663 s. ISBN: 978-1-107-55213-5.
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Návrh na začatie prejudiciálneho konania zo dňa 30. októbra 2020, ktorý podal Specializiran nakazatelen sād (Bulharsko) - Trestné konanie proti IR (vec C-569/20).
- PIKNA, B. 2016. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016. 432 s. ISBN 978-80-7380-611-8.
- Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 19. mája 2022, IR, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:401.
- Z návrhu generálneho advokáta zo dňa 13. januára 2022, IR, C-569/20, ECLI:EU:C:2022:26.

Summary: Current Case Law of the Court of Justice of the European Union on the Right to be Present at the Trial in Criminal Proceedings (Judgment of the Court in Case 569/20, Criminal Proceedings against IR).

This article examines Case C-569/20 of the Court of Justice of the European Union and its significance for the interpretation and application of Directive 2016/343 of the European Parliament and of the Council of March 9, 2016. The case raised questions related to ensuring procedural protections for defendants who avoid criminal prosecution, and it sparked a discussion on how proceedings could proceed without them. In this context, the Court of Justice of the European Union provided an interpretation that underscores the necessity to ensure the right to a retrial or access to an equivalent legal remedy if procedural guarantees were not upheld. The contribution highlights the importance of this jurisprudence for harmonizing the application of procedural rights within the EU and its impact on strengthening trust in the judicial system while respecting fundamental human rights and freedoms.

Mgr. Bianka Bilasová
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta
Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín
Komenského 20
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
e-mail: bianka.bilasova@student.umb.sk

Obsah článku podlieha licencií Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (Bianka Bilasová).